Verenigingsjaar 1952 | 22e Jaargang, No 2 | Juni 1952

FUNGUS

OFFICIEEL ORGAAN VAN DE NEDERLANDSE MYCOLOGISCHE VERENIGING

REDACTEUR: J. DAAMS * JAC. OPPENHEIMSTRAAT 22 * EINDHOVEN

HET BESTUUR DER NED. MYCOLOGISCHE VERENIGING

G. D. SWANENBURG DE VEYE, *Voorzitter*, Nassauplein 5, Alkmaar.
Dr A. F. M. REIJNDERS, *Onder-voorzitter*, Kapelweg 140, Amersfoort.
Mej. J. P. S. SMIT, *Secretaresse*, Reynier Vinkeleskade 26, Amsterdam-Z.
G. L. VAN EYNDHOVEN, *Penningmeester*, Floraplein 9, Haarlem. Postrekening 90902 op naam van: Penningmeester N.M.V.
Prof. Dr O. F. UFFELIE, *Bibliothecaris*, Lessinglaan 88, Utrecht.
De *contributie* der Vereniging bedraagt f 6,50, voor huisgenootleden f 3,25
De *Mededelingen* moeten afzonderlijk worden gecontribueerd.

ALGEMENE LEDENVERGADERING

op Zaterdag 12 Juli 1952 's middags half 2 in het Pharmaceutisch Laboratorium, Cathrijnesingel 60 te Utrecht

Agenda:

1. Opening.
2. Notulen en ingekomen stukken.
3. Jaarverslagen.
4. Verslag van de kascommissie over 1951.
5. Benoeming van een kascommissie voor 1952.
6. Begroting.
7. Verkiezing van een bestuurslid wegens periodiek aftreden van de bibliothecaris. Prof. Dr O. F. Uffelie stelt zich herkiesbaar.
8. Verkiezing van een voorzitter daar de heer Swanenburg de Veye te kennen heeft gegeven wegens drukke werkzaamheden het voorzitterschap niet langer te kunnen waarnemen. Het bestuur stelt voor de vice-voorzitter Dr A. F. M. Reynders in deze functie te benoemen en de huidige voorzitter tot vice-voorzitter te benoemen. Tegencandidaten worden ingewacht vóór 1 Juli bij de secretaresse.
9. Bespreking van de plannen voor de tentoonstelling te Maastricht met daaraan verbonden excursies.
10. Bespreking van een tweede weekend-excursie in de omgeving van Arnhem op 27 en 28 September.
11. Mededelingen van enkele leden.
12. Sluiting.

Na afloop van de vergadering gemeenschappelijk diner in plaats van de tot nu toe gebruikelijke gemeenschappelijke lunch.

J. P. S. SMIT, *Secretaresse*

16 JUN 1952

XVI. Agaricus perrarus Schulzer

Op 10 Oct. 1951 vond ik in de Rust en Vreugdlaan te Wassenaar een tweetal zeer forse paddenstoelen, die ik toen niet thuis kon brengen (hetgeen mij nogal eens overkomt), maar waarvan de vorm mij toch wel bekend voorkwam. De meest opvallende kenmerken waren de geelbruine beschubde hoed, de ring en de plompe habitus. Lamellen waren niet te zien, want de ring zat nog stevig aan de hoedrand vast.

De exemplaren werden extra zorgvuldig ingepakt en bij terugkomst op het Herbarium in de „broedbak" gezet, een grote, gesloten glazen bak, met een bodem van vochtig zand, waarin al heel wat onrijp geplukte paddenstoelen tot volle wasdom waren opgekweekt.

Ondertussen was ik er al gauw achter, wat ik had gevonden; het moest zijn wat Lange *Psalliota subrufescens* noemt. Konrad en Maublanc echter, die Lange's plaat citeren, geven deze soort de naam *Agaricus perrarus*, achten hem nauw verwant met *A. augustus* en laten er zich verder niet over uit of *A. subrufescens* wel in Europa voorkomt.

Aangezien *subrufescens* een Noord-Amerikaanse soort is, die door Peck werd beschreven (in 46 Ann. Rep. New York State Mus., (1892) 1893, p. 105), leek het aangewezen om behalve de oorspronkelijke beschrijving de recente Amerikaanse literatuur – Hotson & Stuntz, Zeller en Smith – te raadplegen. Het blijkt, dat er in bovenbedoelde literatuur geregeld drie *Agaricus*-soorten worden genoemd, te weten *A. augustus*, *perrarus* en *subrufescens*, die nauw verwant zijn en even geregeld aanleiding geven tot verwarring. Mij hoofdzakelijk baserend op de gegevens van Smith, kom ik tot de volgende verschillen, die hieronder in tabelvorm zijn weergegeven.

	Hoed	Steel	Lamellen [1]	Sporen
augustus	grondkleur geel; schubben in kleur sterk afstekend	knotsvormig tot buikig, vrij diep in de grond	nooit roze; bleek, later chocoladekleur	7–10 × 5–6 μ
perrarus	grondkleur geel; schubben weinig in kleur verschillend	van gelijke dikte, met ± knolv. verdikte basis, die onderaan afgeplat is; niet diep wortelend	spoedig roze, tenslotte donker purperbruin	8–10(–12) × 4–5(–6) μ
subrufescens	grondkleur niet geel	geen gegevens	eerst wit, dan roze, tenslotte purperbruin	6–7 × 4–5 μ

[1]) Kenmerk vermoedelijk niet geheel betrouwbaar.

Uit deze tabel zien we, dat *augustus* en *perrarus* door hun geel getinte hoed en langere sporen dichter bij elkaar staan en afwijken van *subrufescens*. Onderling verschillen de twee eerste soorten hoofdzakelijk in kenmerken van de hoed

en de steel. De kleur van de jonge lamellen is volgens Smith niet altijd betrouwbaar.

De karakteristieke punten van mijn exemplaren zijn nu als volgt. Hoed bruingeel, dicht bezet met aangedrukte, fibrilleuze iets bruinere schubben. Steel van gelijke dikte, met iets knolvormig verdikte basis, weinig diep in de aarde (of de onderzijde van de basis afgeplat was, herinner ik mij niet en dat is aan het gedroogde materiaal ook niet goed meer te zien). Lamellen van jongste exemplaar licht vuil roze met lila tint. Helaas bleken de paddenstoelen door maden aangetast te zijn en begon er schimmel op te treden, zodat ik de „kweek" moest opgeven en het materiaal snel drogen. Daardoor kon ik alleen betrekkelijk jonge sporen onderzoeken. Sporen ellipsoidisch-amandelvormig, 7,2–8,3 × 4,9–5,8 μ.

Wanneer we bovenstaande met de in de tabel genoemde kenmerken vergelijken, is de conclusie niet moeilijk: *Agaricus perrarus*. Er is echter nog een punt van twijfel. Ik vond mijn exemplaren tussen het gras op zandig-humeuze grond onder eiken, een standplaats, waar ook Lange de aandacht op vestigt. Smith geeft echter aan, dat hij de soort onder coniferen (*Picea* en *Pinus*) heeft gevonden. In deze soort in Europa minder beperkt in zijn standplaatskeuze? Het zal goed zijn daar op te letten, al is bij ons de kans om *A. perrarus* te ontmoeten heel gering.

Hoe verschillend er over het tweetal *A. augustus* en *perrarus* wordt geoordeeld, blijkt uit de opmerking van Konrad en Maublanc, die beide soorten vroeger voor identiek hielden, nu echter gescheiden opnemen, maar wel een zeer nauwe verwantschap veronderstellen. Pilàt, van wie ik juist zijn rijk geïllustreerde bewerking van de Boheemse soorten van het geslacht *Agaricus* ontving, houdt echter vol, dat *perrarus* niets anders is dan een synoniem van *augustus* en net zo goed een diep wortelende steel kan bezitten.

Door de grote zeldzaamheid van beide soorten in ons land, is het moeilijk om zich in deze kwestie een eigen oordeel te vormen. Ik sluit mij echter aan bij Smith, de enige, die tenminste argumenten te berde brengt.

XVII. De mycoflora van Huis te Warmond

Reeds eerder (in Fungus 21, 1951, p. 42–43) heb ik enkele fungi genoemd, die op het terrein van het Huis te Warmond gevonden waren. Ondanks de geringe grootte, laat dit gebied enkele duidelijk verschillende vegetatietypen zien, die elk hun eigen paddenstoelenflora bezitten. Voorlopig zal ik niet anders doen dan hier en daar wat soorten opsommen, die op de een of andere wijze belangstelling verdienen. Het moge een aansporing voor anderen zijn ook in hun omgeving de flora te inventariseren.

1. *Radulum membranaceum* Bull. ex Fr. sensu Bres., aan de onderzijde van een afgevallen eikentak. Doet *Hydnum*-achtig aan, maar is geheel resupinaat en de grove stekels zijn anders van vorm. Vermoedelijk vrij algemeen, al laat Donk zich daar niet over uit, maar de levenswijze is zeer verborgen.

2. *Ochroporus confusus* Donk (= *Phellinus ferruginosus*), roest bruin, aan de onderzijde van een afgevallen beukentak, algemeen volgens Donk, maar onopvallend.

3. *Otidea onotica* (Pers. ex Fr.) Fuck., zeer mooie exemplaren, vermoedelijk weinig algemeen in ons land.

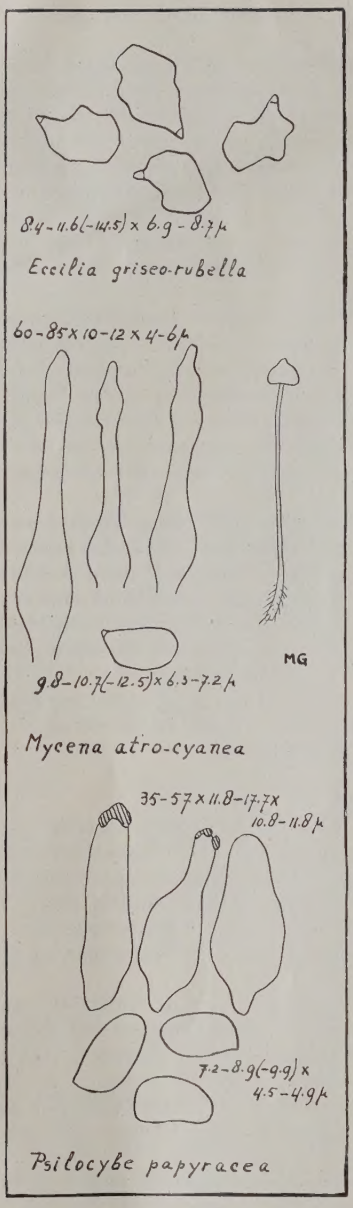

4. *Nyctalis parasitica* Fr., op verrotte *Russula nigricans*, bijzonder mooie en grote exemplaren, veel minder algemeen dan *N. asterophora*.

5. *Lycoperdon umbrinum* Pers., in jong bos met *Prunus padus, Sorbus aucuparia, Alnus glutinosus;* de eerste vondst voor het westen van ons land!

6. *Eccilia griseo-rubella* (Lasch) Quél., slechts een enkel exemplaar in grasveld met veel mos, omsloten door loofhout. Hoed diam. 27 mm, convex, genaveld, hygrophaan, donker dadelbruin tot sepiakleurig, satijnig glanzend, aande rand enigszins doorschijnend gestreept, glad, kaal. Steel 28 × 2–2,5 mm, bleek sepiabruin, lichter naar de top, wittig aan de basis, enigszins dwars ribbelig, satijnig glanzend, fijn getordeerd gestreept, aan de basis fijn wit behaard. Lamellen wijd uiteen, vrij dik, breed aangehecht en met tandje aflopend, dwars geribbeld, bruinroze, met gelijkkleurige, gave snede. Marginale cellen niet gezien. Sporen 8,4–11,6 (–14,5) × 6,9–8,7 µ. Dat ik geen marginale cellen gezien heb, is nogal pijnlijk, maar ik troost mij met de opmerking van Konrad: „...ces cellules, malgré leur grande dimension, ne sont pas toujours visibles – ce qui explique qu'elles ont échappé aux observateurs précédents – car, étant hyalines et à paroi très mince, elles sont pélicates et partant très fugaces, on ne peut les voir qu'à des individus frais et encore convient-il de choisir des fragments d'arête marginale protégés de tout contact extérieur, par exemple, des lamellules protégées par les lamelles voisines" (Bull. Soc. Mycol. France, vol. 43, 1927, p. 173).

7. *Mycena atro-cyanea* (Batsch ex Fr.) Gill., in vrij groot aantal, verspreid tussen het gras onder oude eiken. Hoed 6–10 mm in diam., 5–7 mm hoog, conisch klokvormig tot convex, met kleine umbo, sepiabruin tot zwartbruin, met zwarte of bijna blauwzwarte umbo, zwak glanzend, doorschijnend gestreept, min of meer sterk radiair gegroefd, kaal. Steel 55 × 0,6–1

mm, bovenaan kleur als hoed, naar beneden toe zwartbruin, door lichte berijping bijna blauwig zwart, zwak glanzend, glad, hol, aan de top zeer fijn wittig bepoederd, aan de basis met lange wittige haren. Lamellen licht sepiagrijs of asgrijs, smal aangehecht of met tandje aangehecht, vrij dik, wat buikig, wijd uiteen, met wittige, gewimperde snede. Hoedvlees wit, onder de cuticula sepiakleurig. Vlees in de steel bruinig. Steelhyphen amyloid, J + wijnrood. Geur niet waarneembaar. Opperhuidcellen van steel en hoed met kleine wrattige uitsteekselt jes dicht bezet. Cheilocystiden verspreid, 60–85 μ lang, buik 10–12 μ breed, hals 4–6 μ, top 8–10 μ. Basidia 4-sporig. Sporen ellipsoidisch, glad, onduidelijk amyloid, 9,8–10,7 (–12,5) × 6,3–7,2 μ. Een bijzondere vondst, waarbij nog enige punten van twijfel zijn, die ik naderhand aan vers materiaal hoop op te lossen. Kühner kende de soort niet, zijn beschrijving is overgenomen van die van Alexander H. Smith. Oort geeft een summiere beschrijving van een enkele vondst, maar de groeiwijze („in een bundeltje van ± 20 ex. op een beukendop") doet mij twijfelen, of we inderdaad met deze soort te maken hebben. Smith geeft een goede beschrijving, die van de mijne afwijkt in de maten van de cystiden (38–54 × 8–12 μ) en die van de sporen (8–10 × 5–6 μ).

8. *Dochmiopus pubescens* (Bres.) Konr. et Maubl., op afgevallen takken in gemengd loofbos, waarin vooral eiken. Eindelijk eens wat anders dan de hier zo gewone *D. variabilis* en daarvan verschillend door de wat gelere tint van de hoed, de kale, zwak glanzende hoedrand en de grotere sporen (8,9–9,8 × 4,5–5,4 μ).

9. *Psathyrella atomata* (Fr.) Quél., op afgevallen eikentakje in oud eikenbeukenbos. Goede overeenstemming met Lange's beschrijving en opvallend door de glinsterende partikeltjes in de cuticula van de hoed.

10. *Psilocybe papyracea* (Pers. ex Fr.) Fr., in dichte bundels tussen het gras tegen de voet van een populier aan de straatweg. Hoed tot 3,5 cm diam., convex, aan de top wat afgeplat of iets ingedeukt, sterk hygrophaan, gelig grijsbruin (kleur van vuursteen), zwak glanzend en aan de rand doorschijnend gestreept wanneer vochtig, okerkleurig geelwit wanneer droog, glad of enigszins ruguleus, uiterst fijn behaard (beharing door tijdgebrek niet nader bestudeerd). Steel 50 × 4–7 mm, hol, wit of met okerkleurige of bruiniggele tint, zwak glanzend, sterk vezelig gestreept, aan de top bepoederd, aan de basis wit donzig tomenteus. Lamellen smal aangehecht, emarginaat, wat buikig, dicht opeen, dun, 4–6 mm breed, purperbruin, met wittige gewimperde snede. Basidia 4-sporig. Sporen donker purperbruin in massa, ellipsoidisch, glad, 7,2–8,9 (–9,9) × 4,5–4,9 μ. Cheilocystiden 35–57 μ lang, buik 11,8–17,7 μ breed, hals 10,8–11,8 μ, sommige gekroond. Konrad en Maublanc zwijgen over deze soort, zodat ik zelf moest beoordelen of *papyracea* tot het geslacht *Psilocybe*, zoals bovengenoemde auteurs dit thans definiëren, behoort. Inderdaad kom ik daar toe op grond van de grote overeenkomst met de soorten *P. sarcocephala* en *spadicea*. *P. papyracea* verschilt van *spadicea* door de blekere hoedkleur, de sterker gekleurde sporen en de minder nauwe hals der cystiden. Van *sarcocephala* wijkt onze soort af door de doorschijnend gestreepte hoedrand en de wat alngere cystiden.

LITERATUUR

(de welbekende handboeken zijn hierbij weggelaten)

HOTSON, J. W. and STUNTZ, D. E., The Genus Agaricus in Western Washington – Mycologia, vol. 30, 1938, p. 204–234.

PILAT, A., The Bohemian Species of the Genus Agaricus – Act. Mus. Nation. Prag., vol. 7 B, Bot., 1951, no 1.

SMITH, ALEXANDER H., Studies in the Genus Agaricus – Papers Michigan Acad. Sci. Arts, Lett., vol. 25, pars 1, (1939) 1940, p. 107–138.

———, North American Species of Mycena – Ann Arbor, 1947.

ZELLER, S. M., New or noteworthy Agarics from Oregon – Mycologia, vol. 25, 1933, p. 376–391.

Rijksherbarium, Leiden R. A. MAAS GEESTERANUS

HET GENUS PYRENOPEZIZA

Levenswijze en Cultuur van *Pyrenopeziza plantaginis* FUCK

(with a summary)

DOOR

J. GREMMEN

(Bosbouwproefstation T.N.O., Wageningen)

Het ligt in de bedoeling in een serie korte bijdragen iets mede te delen over enige soorten van dit interessante Discomycetengeslacht, dat in bouw grote overeenkomst vertoont met *Mollisia*, maar in tegenstelling hiermede de apothecië subepidermaal ontwikkelt totdat ze bij rijpheid door de epidermis barsten.

De apotheciën van *P. plantaginis* FUCK. werden op de terreinen van het

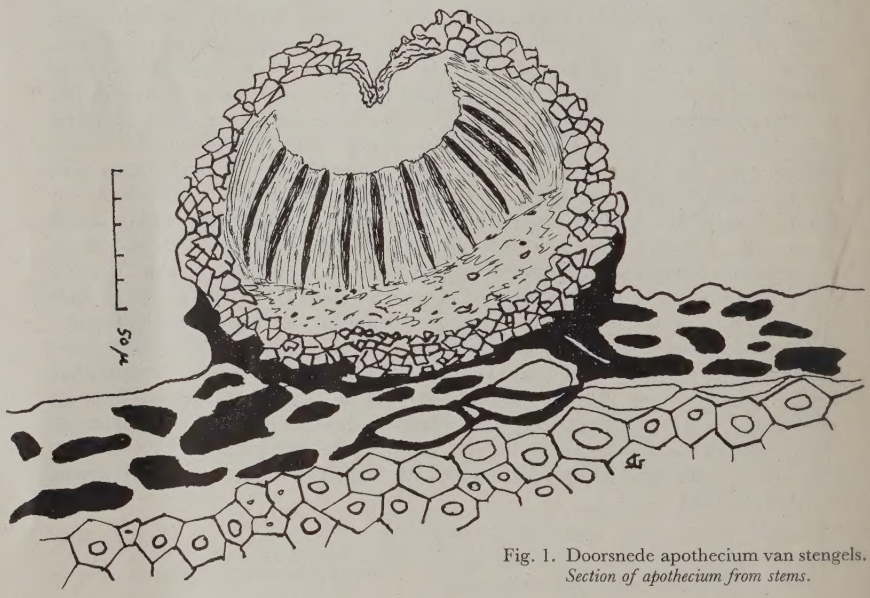

Fig. 1. Doorsnede apothecium van stengels.
Section of apothecium from stems.

Bosbouwproefstation gevonden op afstervende en dode stengels van *Plantago lanceolata* L., in Augustus 1951. Deze fructificaties zijn zeer nietig en bezitten een diameter van 100 tot 300 μ, al naar dat ze gesloten of geopend zijn. Ze zijn zwart van kleur met witte rand (de margo) en groeien meestal in groepjes bijeen. Ze ontwikkelen zich onder de epidermis. Bij rijpheid scheurt deze open om het apothecium vrij te laten. De basis van het vruchtlichaam blijft gevestigd in het mesophyll. Het excipulum is basaal ongeveer 20 μ dik en bestaat uit 4 à 5 cellen, lateraal eveneens 20 μ, maar nu 2 à 3 cellen dik. De vorm dezer cellen is polygonaal of rond en de diameter 3 tot 8 μ, olijfkleurig-bruin (Textura globulosa). Aan de margo zien we de excipulumcellen overgaan in hyaliene, langgerekte cellen. Het hypothecium is kleurloos en ongeveer 25 tot 30 μ dik (Fig. 1). Het aantal asci is gering, maar ze zijn vrij breed en meten 45–57 × 5 μ en bevatten hyaliene, ééncellige ascosporen van 9,5–11,4 × 3–3,5 μ, die spoelvormig zijn met meestal twee guttulae (Fig. 2).

Ter vergelijking werd materiaal bestudeerd uit het Herbarium van het Brits Museum (W. Phillips, Elvelle Brit.: 1874–'81), no 37. *Peziza plantaginis*. C. B. Plowright, Esq.). Dit materiaal is volkomen identiek en heeft asci en ascosporen, die resp. meten 40 × 7,5 μ en 11,4–12 × 3,8 μ. Zelfs de guttulae in de ascosporen waren nog duidelijk te zien. De poren der asci reageerden met jodium negatief.

Cultures werden verkregen van rijpe ascosporen d.m.v. de natuurlijke ejaculatie op water agar platen. Na kieming werden deze overgeënt op buizen met moutagar. Steeds werd gewerkt met veelspore-cultures. De groei der zwam is zeer langzaam, maar na ongeveer 14 dagen waren de kolonies ongeveer 0,5 cm. De kleur van het mycelium is grijs tot grijsgroen, terwijl later zwart pigment gevormd werd langs de randen. Zes tot zeven weken later vormden zich kleine, zwarte knobbeltjes in de agar, hetgeen primordien bleken te zijn van de toekomstige apotheciën. Enkele weken later werden deze dan ook overvloedig gevormd. Ze waren ongeveer 1,5 mm en hadden een grijs tot loodkleurig hymenium met witte margo. Asci en ascosporen waren 50–60 × 7,6 μ en 11,4–15,2 × 3,8 μ. Ze waren ééncellig, hyalien met 2– of 4 guttulae. Soms werden sporen gevonden van abnormale grootte (26 × 4μ). Nu vertoonden de asciporen een

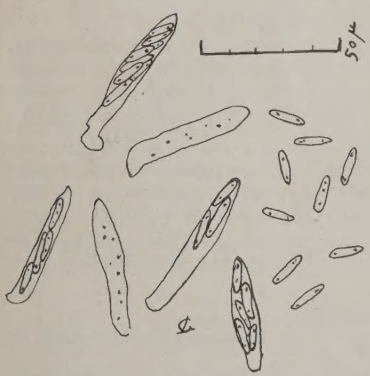

Fig. 2.
Asci en ascosporen der zwam op moutagar.
Asci and ascospores obtained on maltagar.

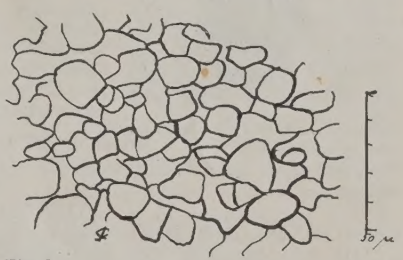

Fig. 3.
Excipulair-cellen van de basis van een gekweekt apothecium.
Basal excipular-cells from cultivated apothecium.

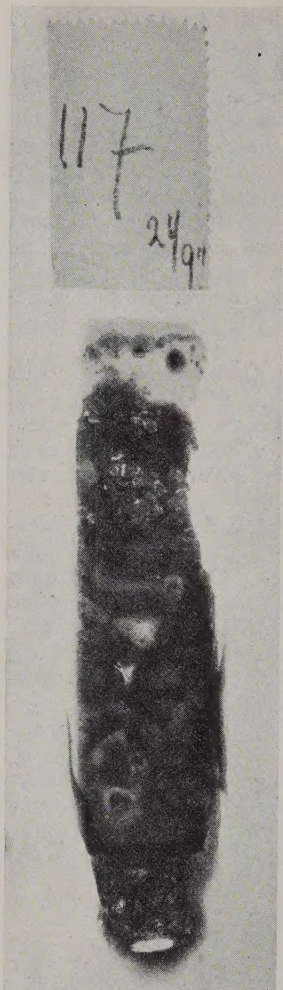

Cultuurbuizen met rijpe apotheciën op moutagar
Tubes with mature apothecia on maltagar

duidelijke positieve jodium-reactie, hetgeen in tegenstelling is met de opgavevan REHM. Blijkbaar gaat dit kenmerk bij ouder materiaal verloren en heeft ook hij slechts met herbariummateriaal gewerkt. In ieder geval is dit geen betrouwbaar criterium voor de identificatie van fungi, die niet volkomen vers zijn. Dwarsdoorsneden van dit gekweekt materiaal gaven veel groter excipulaircellen te zien dan die van het oorspronkelijk materiaal van *Plantago*. Deze cellen waren nu 5 tot 18 μ in doorsnede, terwijl de excipulumwand basaal tot 80 μ dik was. Ook de ascosporen zijn in het algemeen groter, hetgeen misschien komt doordat de agarbodem de zwam tot sterker groei aanzet (Fig. 3).

Cultures op kersagar ontwikkelden zich slecht. Op gist-dextrose agar werden slechts parelsnoervormige hyphen gevormd, maar de groei was matig Opnieuw opgevangen ascosporen van apotheciën uit cultures leverden nieuwe isolaties, die nu zelfs na 6 weken rijpe apotheciën leverden. Alle isolaties werden steeds gekweekt in daglicht.

Imperfecte vormen werden nooit gevonden, zodat deze zwam dus geen *Drepanopeziza* sensu VON HÖHNEL is, maar een echte PYRENOPEZIZA sensu FUCKEL emend. NANNFELDT (FUCKEL: Symb. Mycol. p. 294: 1871).

De laatste auteur heeft de zwam ook op bladeren van Plantago gevonden. Voor ons land is deze fungus naar alle waarschijnlijkheid een nieuwe soort.

SUMMARY

Apothecia of *Pyrenopeziza plantaginis* FUCK. were found on dying stems of *Plantago lanceolata* L. The author obtained fully mature apothecia in vitro by means of the natural ejaculation of the ascospores, after six weeks. Sections were made of the fructifications collected in nature and compared with those obtained in vitro. On maltagar there was a tendency to form larger excipular-cells and ascospores. On cherry decoction agar and on yeast-dextrose agar growth was meagre and *no* apothecia developed.

De Schrijver dankt Prof. dr A. J. P. Oort hartelijk voor de medewerking verleend bij het maken van de photo.

LITERATURE CITED

HÖHNEL, F. VON, (1918). Ueber *Pyrenopeziza plantaginis* FUCK. Fragmente zur Mykologie, no 1116. S.B. Akad. Wiss. Wien. Math-Naturw. Kl. Bd. 127.

NANNFELDT, J. A., (1932), Studien über die Morphologie und Systematik der nicht-lichenisierten inoperculaten Discomyceten. Nova Acta Soc. Sci. Ups. Ser. 4. vol. 8, no 2.

REHM, H., (1896), Die Pilze Deutschlands, Oesterreichs und der Schweiz. Abt. III. Ascomyceten.

Wageningen, Januari 1952

VOLVARIA
BOMBYCINA

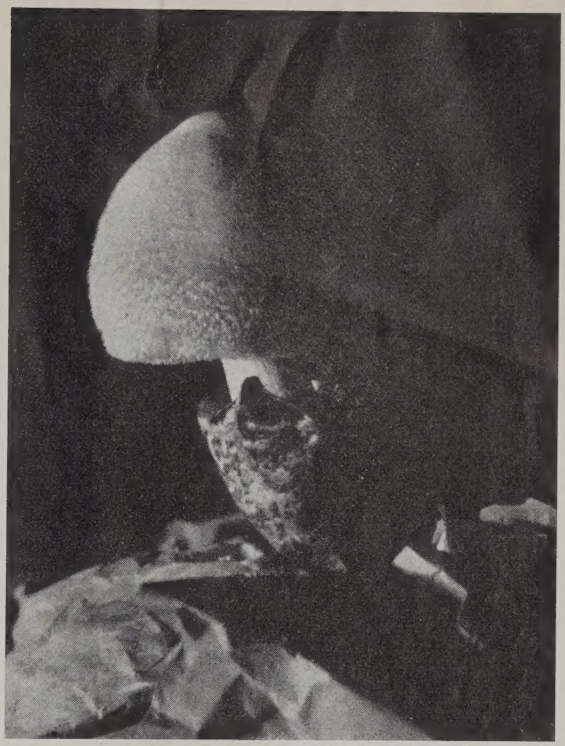

Volvaria bombycina
op oud papier
Foto: Dr G. H. Jonker

In de eerste week van Mei ontving ik van de heer A. Bex uit Brunssum een zending fungi. Tot mijn verrassing bleek het *Volvaria bombycina* te zijn, een soort, die we slechts zelden zien. Nog groter was mijn verrassing toen ik in de begeleidende brief las, dat de heer Bex deze soort aantrof tijdens zijn werk in Staatsmijn Hendrik en wel op een diepte van 537 meter, precies uitgedrukt: op de 537 bij het hoekpunt 2e Noord-West, 850 meter van de schacht in de blokkenkoker. Op het hout hiervan kwamen de zwammen voor. De groeiplaats ontving slechts heel weinig licht. Op 20 meter afstand brandden enkele gloeilampen. Merkwaardig was, dat de vruchtlichamen vrijwel geen teken van etiolement vertoonden, in tegenstelling met b.v. *Lentinus lepideus* of diverse *Coprinus*soorten, die in het donker opgroeien. Dikwijls is er dan geen normaal vruchtlichaam ontwikkeld, terwijl de stelen abnormaal lang worden.

De heer Bex heeft de Volvaria's ook reeds in 1951 gevonden.

Deze zeldzame soort, die in ons land maar enkele malen is gevonden, heeft voor zijn ontwikkeling blijkbaar een hoge temperatuur nodig. In het Zuiden van Europa komt zij meer voor, hoewel ver van algemeen.

Te Eindhoven bewaren we nog altijd een goede herinnering aan het massaal optreden van *Vol. bombycina* op een oude papierhoop bij de papierfabriek van de N.V. Philips. Dit was in de warme zomer van 1947. Bij die gelegenheid is bijgaande foto genomen.

J. Daams

SEPULTARIA SUMNERI (BERK) COOKE

In het voorjaar van 1951 ontving ik van de heer den Brinker een paar merkwaardige Discomyceten, die hij had gevonden op het landgoed „de Wielewaal" langs de Oirschotse Dijk in Eindhoven. Het was duidelijk, dat het vertegenwoordigers waren van het geslacht *Sepultaria*, waarvan de soorten in een jong stadium ondergronds zijn aan te treffen als gesloten bolletjes. Bij rijpheid komen de vruchtlichamen bovengronds, waarbij deze mooi stervormig kunnen opensplijten. Dikwijls echter liggen de lobben min of meer onregelmatig uitgespreid op de grond. Alle soorten van dit geslacht zijn aan de buitenzijde dicht behaard met veelal zeer lange en dunne haren. Dikwijls zullen soorten van dit geslacht aangezien worden voor Lachnea's. De groeiwijze is echter volkomen anders en ook microscopisch zijn er vele verschilpunten.

De soort, die we nu voor ons hadden bestond uit de grootste exemplaren, die ik ooit van de Sepultaria's had gezien. *Sepultaria foliacea (Schaeff) Boud.*, die ik eens uit de duinstreek ontving kan wel eens een diameter van 5 cm hebben, maar deze hadden een grootste diameter van 7,5 cm. Deze exemplaren waren gevonden in de buurt van een paar kleine coniferen in de buurt van het op dit landgoed door Dr A. F. Philips aangelegde prachtige Pinetum.

De determinatie kon, gezien de afmetingen, geen moeilijkheden opleveren, vooral nadat bij microscopisch onderzoek bleek, dat de sporen uitzonderlijk groot waren, nl. 30–36 μ x 14–16 μ.

Met behulp van Grelet's „Discomycètes de France" was de naam spoedig bepaald als *Sepultaria Sumneri*. Merkwaardig was echter, dat deze soort gebonden is aan ceders en dit was mij door de vinder niet medegedeeld. Gewapend met zijn gegevens ben ik aan het zoeken gegaan en inderdaad bleken de door hem genoemde kleine conifeertjes dichtbij een grote Atlasceder voor te komen.

Mad. LeGal van het Laboratoire de Cryptogamie te Parijs deelde mij mede, dat deze Sepultaria in Frankrijk vrij algemeen voorkomt, altijd in het voorjaar en steeds bij ceders. In Noord Afrika, dat zij onlangs had bezocht was de soort zelfs zeer algemeen.

We zien hier dus weer een typisch geval van het gebonden zijn van een bepaalde soort zwam aan een bepaalde soort boom.

Het is zeker de moeite waard om, in het voorjaar, daar waar ceders staan, eens uit te kijken naar bovengenoemde soort. Hieronder volgt de beschrijving uit Grelet.

„Réceptacle d'abord hypogé et ayant la forme d'une boule creuse, puis émergé et s'ouvrant à la surface du sol en se fendant en lobes irréguliers, large de 3 à 7 centimètres, blanchâtre ou légérement ocracé à l'intèrieur, couvert extérieurement d'un abondant tomentum brun, formé de filaments très longs, flexueux, septés, obtus, généralement granuleux à l'extérieur, épais de 10 à 12 μ environ, munis parfois d'appendices latéraux falciformes ou spiralés. Thèques cylindriques, un peu atténuées à la base, octospores, 335–375 μ x 20–25 μ, ne bleuissant pas par l'iode. Paraphyses rameuses à la base; incolores, assez grêles (4 μ d'épaisseur environ dans la partie moyenne), septées, un peu épaissies au sommet (7–8 μ). Spores largement fusiformes, incolores, lisses, présentant à l'intérieur une ou deux grosses gouttelettes accompagnées de granulations, 30–35 μ x 14–15 μ.

J. DAAMS

FUNGI-VARIA

Volksnamen. Volksnamen van zwammen zijn schaars, vooral in ons land. De echte oude namen zijn op de vingers af te tellen. In landen als Oostenrijk, Duitsland, Frankrijk etc. is dit anders. Bepaald imponerend is het aantal volksnamen voor de gewone gele cantharel in Frankrijk, dat voorkomt in Cordier „Les Champignons" (1876) een boek dat vele aardige folkloristische gegevens bevat. Curiositeitshalve laat ik bedoelde lijst hier volgen.

„Chanterelle, Chevrille, Chevrotte, Chevrottine, Cassine, Jannette, Essau, Gyrole, Jaunelet, Jaunire, Escraville, Roussette, Roussonne, Crobillo, Escrobillo, Jerilia, Aoureilleto, Tournebous, Lechocendrés, Boulingoulo, Jirbouleta, Jorilla, Girandella, Estournabous."

Trametes odorata en de vrouwen. Linnaeus beschrijft, dat op zijn reis door Lapland zijn aandacht getrokken werd door het gebruik van genoemde zwam, die daar om zijn heerlijke geur veel door de vrouwen werd gedragen. Hij schrijft, dat trouwens de jongelingen niet zonder deze zwam hun geliefden opzoeken.

Bij deze gelegenheid roept Linnaeus uit: „O Venus, gij, voor wie elders, in vreemde landen, diamanten, edelstenen, goud, purper, muziek en schouwspelen nauwelijks voldoening bieden, neemt hier genoegen met een eenvoudige zwam."

J. D.

WAARNEMINGEN

1. In de natte herfst van 1950 vond ik tussen Winssen en Nijmegen op kleigrond bij populieren, waar *Lact controversus* en *Hygrophoros psittacinus* voorkwamen enkele paddenstoelen welke op het eerste gezicht aan grote slanke Amanieten deden denken. De hoed was muisgrijs met witte vlokken, terwijl de lange witte steel was bezet met grijze schubjes. De gehele habitus klopte volkomen met de beschrijving door Daams gegeven van *Amanita vaginata var. violacea Jacz.* (zie Natuurhist. Maandbl. van Limburg, 40e jg., 1–2, p. 5).

Een jaar later trof ik deze paddenstoelen op dezelfde plek niet meer aan.

2. Half December 1951 stonden langs de dijk bij Schiedam enkele exemplaren van *Lyophyllum aggregatum* (Secr.) Singer (determinatie R. A. Maas Geesteranus).

Tevens vond ik een exemplaar van dezelfde soort dat uit meer dan 90 hoeden en stelen bestond, welke uit een gemeenschappelijk, knolvormig verdikt mycelium ontsproten. Het geheel woog 3,5 kg!

3. In het December-nummer van Fungus, 1951, p. 67, vraagt Reynders zich af waar *Cortinarius (Inoloma) violaceus* vroeger in Fungus is vermeld. Het antwoord hierop is: in Fungus 1935, nr 3, p. 51, in een artikel van de Veye over enkele voor ons land nieuwe Cortinarius-soorten. De vinder was A. J. Lok en de vindplaats Appelsga (Fr.).

J. A. Schravesande

BESTUURSMEDEDELINGEN

1. De te houden districtsexcursies zullen worden gepubliceerd in Fungus, zodat ook leden uit andere districten, die toevallig in de buurt zijn, aan die excursies kunnen deelnemen en om onkosten voor aparte convocaties te vermijden.

Van district 3 is opgave gekomen van een excursie naar Over-Holland bij Nieuwersluis op 31 Aug. a.s. Verzamelen 11 uur bij de ingang van Over-Holland aan de Rijksweg. Data voor een excursie naar Rhynauwen en één naar Groeneveld worden nader gepubliceerd in Fungus no 3 van September.

District 1 zal wegens het geringe aantal leden in het noorden van het land zijn excursie combineren met die van de Kon. Ned. Nat. Hist. Ver. afd. Groningen tegen eind September, begin October. Nadere gegevens in Fungus 3.

District 4 zal de gegevens publiceren in Fungus 3 en laten afhangen van de weekendexcursies.

Van de andere districten kwam geen antwoord.

2. No 30 van onze Mededelingen is bij de drukker; binnen enkele maanden zal het verschijnen. Willen zij, die nog niet opgaven de Mededelingen te willen ontvangen, dit nu zo spoedig mogelijk doen aan de penningmeester.

J. P. S. SMIT, *Secretaresse*

Adresveranderingen

G. v. d. Ende naar Nieuwstraat 23, Baarn.
W. v. Dijk naar Hooimarkt 22, Haarlem.
Mevr. J. J. Vening Meinesz-v. Hall naar „Klein Eelerberg", Hellendoorn.
P. J. Bels naar c/o Slack Brothers, Mushroom Department. Waterloo, Quebec, Canada.

COPIENOOD

Bij het samenstellen van dit nummer kwam ik tot de ontdekking, dat de copieportefeuille vrijwel leeg was. Het gevolg is, dat ik weer een beroep doe op de medewerking van de leden om de portefeuille weer gevuld te krijgen. Mijn verlangens zijn bekend, zodat een herhaalde opsomming achterwege kan blijven.

REDACTEUR

INHOUD

Algemene ledenvergadering, door J. P. S. Smit 17
Mycologische aantekeningen XVI–XVII, door R A. Maas Geesteranus 18
Het Genus Pyrenopeziza. door J. Gremmen 22
Volvaria bombycina, J. Daams 25
Sepultaria Sumneri (Berk) Cooke, door J. Daams 26
Fungi-Varia, door J. Daams 27
Waarnemingen. door J. A. Schravesande 27
Bestuursmededelingen, door J. P. S. Smit 28